

VAS MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

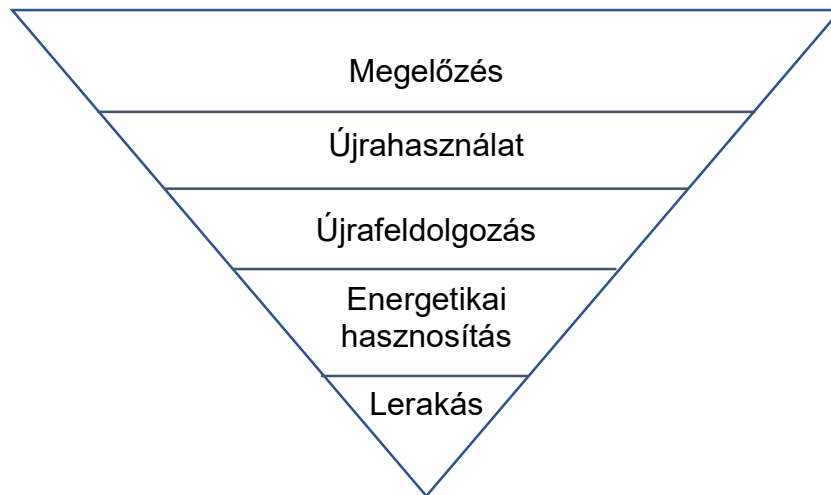
**A területi hulladékgazdálkodási hatósági
feladatellátás tapasztalatai
Vas megyében**

Szombathely, 2022. október

Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály
9700 Szombathely, Vörösmarty Mihály utca 2.; 9701 Szombathely, Pf.: 183
Telefon: (06 94) 506-700 E-mail: hulladeggazdalkodas@vas.gov.hu

A hulladékgazdálkodás országos helyzete

A körforgásos gazdaság irányába történő elmozdulás az elmúlt években vált az Európai Unió környezetvédelmi és gazdaságpolitikájának egyik legfontosabb célkitűzésévé. A világgazdaságban már nem csupán a gazdasági termelés és a lakossági fogyasztás környezeti terhelésének csökkentése jelentkezik célként, hanem a nyersanyagforrások végeessége miatt egyre erősebb a készletelés a hulladékok újrahasználatára és anyagában történő hasznosítására is.

1. ábra: Hulladékok kezelésének hierarchiája („Hulladékpiramis”)

Az Európai Bizottság 2015. decemberében tette közzé a „Körkörös gazdasági csomag” című javaslatát, melynek legfontosabb célja, hogy meghatározza a keletkező hulladék mennyiségének csökkentéséhez szükséges irányelveket, valamint hosszútávú célokat jelöljön ki a hulladékgazdálkodás és a hasznosítás területén.

2018. május 30-án az Európai Parlament elfogadta az irányelv csomagot, mely több korábbi hulladékgazdálkodási irányelvet módosított, az egyes hulladékáramok vonatkozásában az eddigieknél újabb, törekvőbb célszámokat határozott meg. Az Európai Unió körforgásos gazdaságcsomagja a gyártói felelőségre nagy hangsúlyt fektet.

Magyarország számára is kiemelt cél a környezet védelme, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, hiszen mindannyian tiszta vizet, tisztább levegőt, tisztább környezetet szeretnénk. Nem csak Magyarország Kormányának, hanem mindannyiunk céljának kell lennie, hogy minél gyorsabban átálljon a gazdaságunk az innovatív, zöld, és a saját hulladékát is feldolgozni képes, ún. körforgásos gazdaságra.

Ezért a Kormány 2020-ban elfogadta és meghirdette a Klíma- és Természetvédelmi Akciótervet. Ez a fenntarthatóság, a megújuló energia szélesebb körű felhasználása és a klímavédelem területén vállalt feladatok mellett tartalmazza a hulladékcsökkentésre, az országban található jogellenesen elhagyott, elhelyezett hulladékok felszámolására vonatkozó intézkedéseket is.

A meghirdetett célok elérése érdekében megindult a hazai hulladékgazdálkodási ágazat átalakítása is, egy olyan rendszer bevezetése, amely nyersanyagként kezeli a hulladékot. A körforgásos gazdaságra való átállást, az illegális hulladéklerakók felszámolását, a hulladékot illegálisan elhelyezők szigorúbb büntetését, a visszaváltási rendszer és kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer kialakítását, valamint a hulladékgazdasági tevékenység racionalizálását szolgáló jogszabályi módosítások hozzájárulnak ahhoz, hogy megóvjuk a természeti környezetünket, azok értékeit és megtisztuljon az ország.

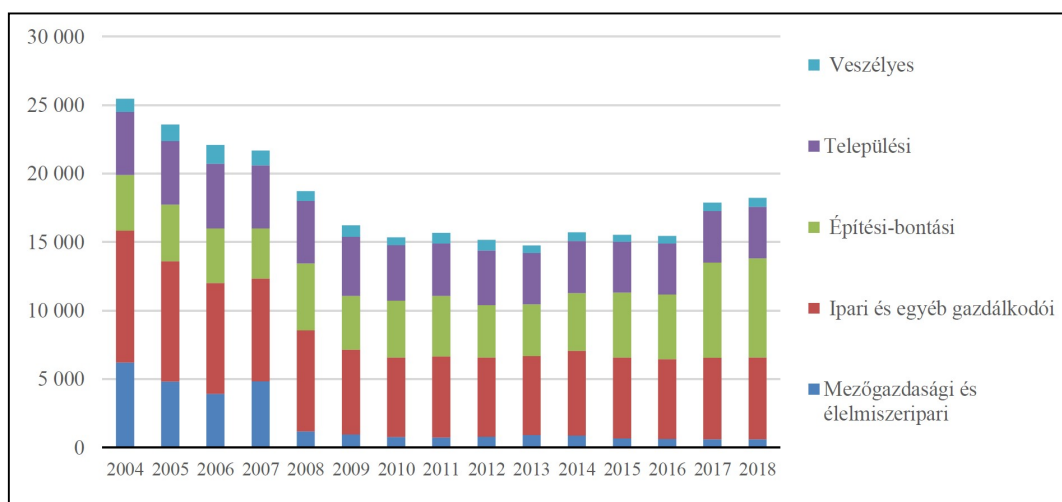
Hazánkban a hulladékok kezelésének keretszabályait a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (továbbiakban: Ht.) rögzíti. A Ht. kimondja, hogy a hulladékgazdálkodás stratégiai célkitűzései és az alapvető hulladékgazdálkodási elvek érvényesítése érdekében Országos Hulladékgazdálkodási Tervet és Országos Megelőzési Programot kell készíteni. A Programokat a vonatkozó országos tervekkel összhangban 7 évre kell elkészíteni, melynek felelőse a hulladékgazdálkodásért felelős miniszter.

A jelenleg hatályos Országos Hulladékgazdálkodási Terv (továbbiakban: OHT) a harmadik a sorban és a 2021-2027 közötti időszakra vonatkozik. (Az első terv a 2003 – 2008. közötti időszakot, míg a második terv a 2014-2020 közöttit ölelte fel.) A 2021-2027 közötti időszakra szóló Országos Hulladékgazdálkodási Terv a 1704/2021. (X. 6.) Korm. határozattal került elfogadásra, és a dokumentum részét képezi az Országos Megelőzési Program is.

Az OHT elemzi az ország hulladékgazdálkodási helyzetét, vizsgálja az egyes kiemelt hulladékáramokat (települési hulladék, ipari és egyéb gazdálkodói nem veszélyes hulladék, mezőgazdasági és élelmiszeripari nem veszélyes hulladék, építési-bontási hulladék, szennyvíziszap, veszélyes hulladék, biológiailag lebomló hulladék, gumiabroncs, csomagolási hulladék), és ezekre vonatkozóan cselekvési irányokat határoz meg.

Jelen dokumentációnak nem célja az OHT kivonatolt ismertetése, de néhány – megyénk szempontjából is érdekes - információt célszerű megemlíteni.

Lényeges kérdés a hazánkban keletkező hulladékok mennyiségének trendje, amelyről az OHT a készítésekor rendelkezésre álló 2004 és 2018 között statisztikai adatok elemzése során a következőket állapítja meg. (lásd: 2. ábra)

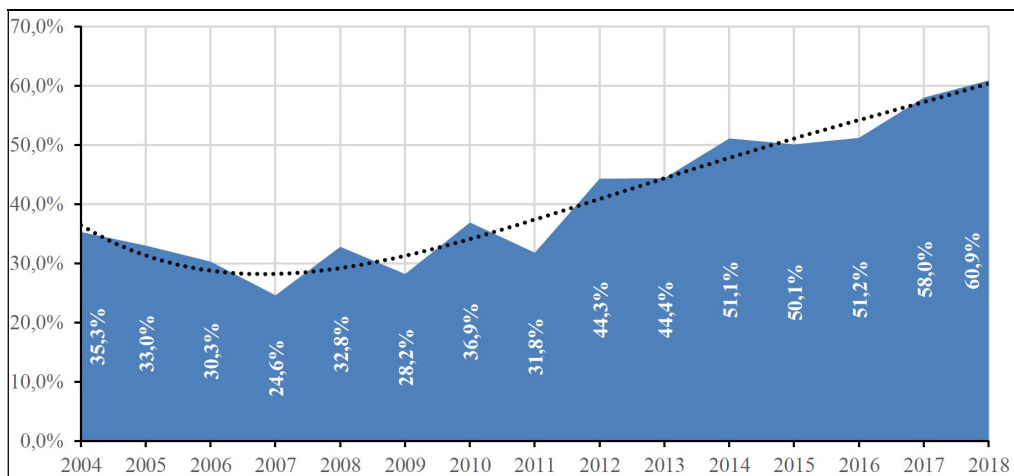

2. ábra: Magyarországon keletkezett hulladék kiemelt hulladékáramok szerinti megoszlása - ezer tonna (Forrás: Országos Hulladékgazdálkodási Terv 2021-2027)

A Magyarországon képződött hulladékok mennyisége 2004 és 2007 között folyamatosan csökkent. A 2008 évi csökkenést a mezőgazdasági és élelmiszeripari hulladékok besorolásának szakmai módszertani változása adta. Az ezt követő évek kibocsátás csökkenése, majd stagnálása a 2008-as világválság „számlájára írható”, míg a 2017 és 2018 év során tapasztalt mennyiség növekedés az építőipar teljesítményének felfutására vezethető vissza.

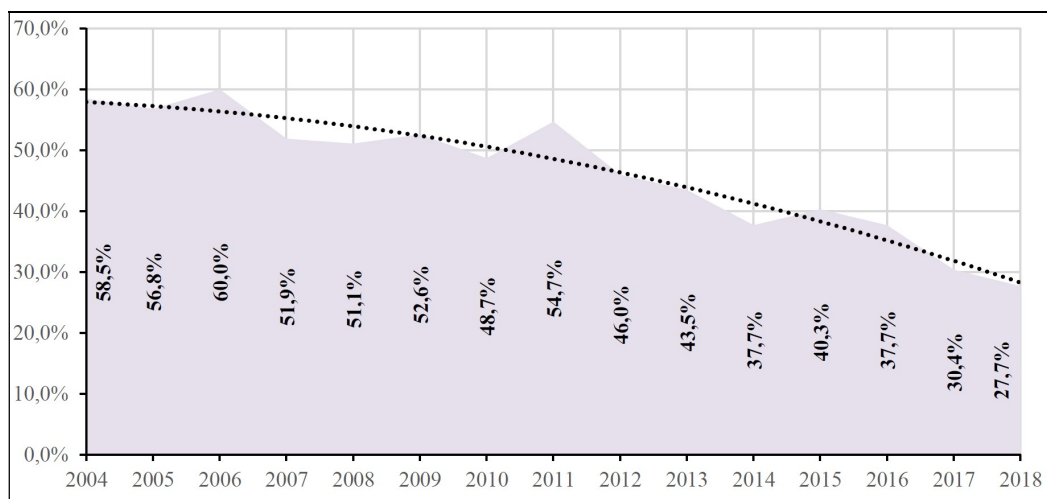
A statisztikai adatok elemzése során három dologra érdemes még felhívni a figyelmet.

A 3. ábrán látható módon a hazánkban keletkezett hulladékok anyagában történő hasznosításának aránya az OHT-ban vizsgált időszakban egyértelműen növekvő tendenciát mutat.

3. ábra: Az anyagában hasznosított hulladék aránya Magyarországon (forrás: Országos Hulladékgazdálkodási Terv 2021-2027)

Ezzel összhangban a hulladéklerakókba ártalmatlanításra átadott hulladékok mennyisége folyamatosan csökken (4. ábra).

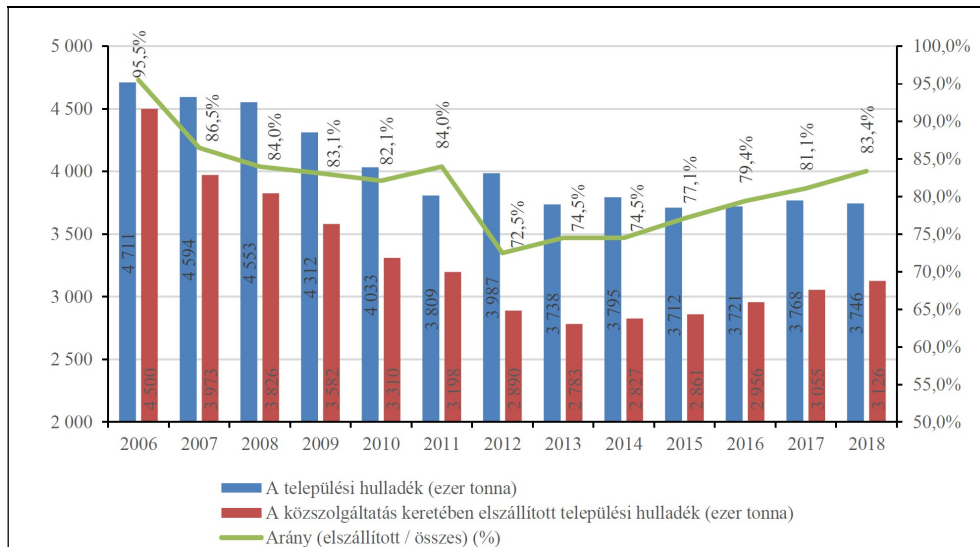

4. ábra: A lerakással ártalmatlanított hulladék aránya Magyarországon (forrás: Országos Hulladékgazdálkodási Terv 2021-2027)

A települési hulladék mennyiségének vizsgálata azért is fontos lehet, mivel a közbélekedés ezt a hulladékaromat tekinti „a hulladék”-nak, ugyanakkor a 2. számú ábrán is látható módon a települési hulladék a hazánkban képződött hulladékmennyiségnek összesen 20-26 %-át jelenti.

A települési hulladék a háztartási és a háztartási hulladékhoz hasonló kereskedelmi, ipari és intézményi hulladék, ideértve ezek elkülönítetten gyűjtött frakcióit is. Közszolgáltatás alatt pedig a települési hulladék ingatlanhasználóktól történő elszállítását, a lomhulladék elszállítását, gyűjtőpontok, hulladékudvarok üzemeltetését, az elhagyott hulladék összegyűjtését és elszállítását, valamint ezen hulladékok kezelését értjük.

Az Országos Hulladékgazdálkodási Terv szerint a települési hulladék mintegy 60-65 %-a a közszolgáltatás körébe tartozó hulladék, ami mintegy 3 millió tonnát tesz ki.

5. ábra: A települési hulladék és az ebből közszolgáltatás keretében elszállított hulladék, valamint a kettő aránya hazánkban (forrás: Országos Hulladékgazdálkodási Terv 2021-2027)

Az 5. számú ábrán látható adatok alapján a települési hulladék mennyisége 2006 és 2015 között csökkent, majd kis mértékben növekedett. A közszolgáltatás keretében gyűjtött hulladék mennyisége 2013-ig csökkent, majd egyenesen növekedni kezdett. 2018-ban a keletkezett települési hulladék 83,4 %-át szállították el közszolgáltatás keretében.

Vas Megye hulladékgazdálkodási helyzete

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatások feladatellátása érdekében az ország 25 hulladékgazdálkodási régióra lett felosztva. A 25 hulladékgazdálkodási régióban 28 közszolgáltató látja el a feladatát.

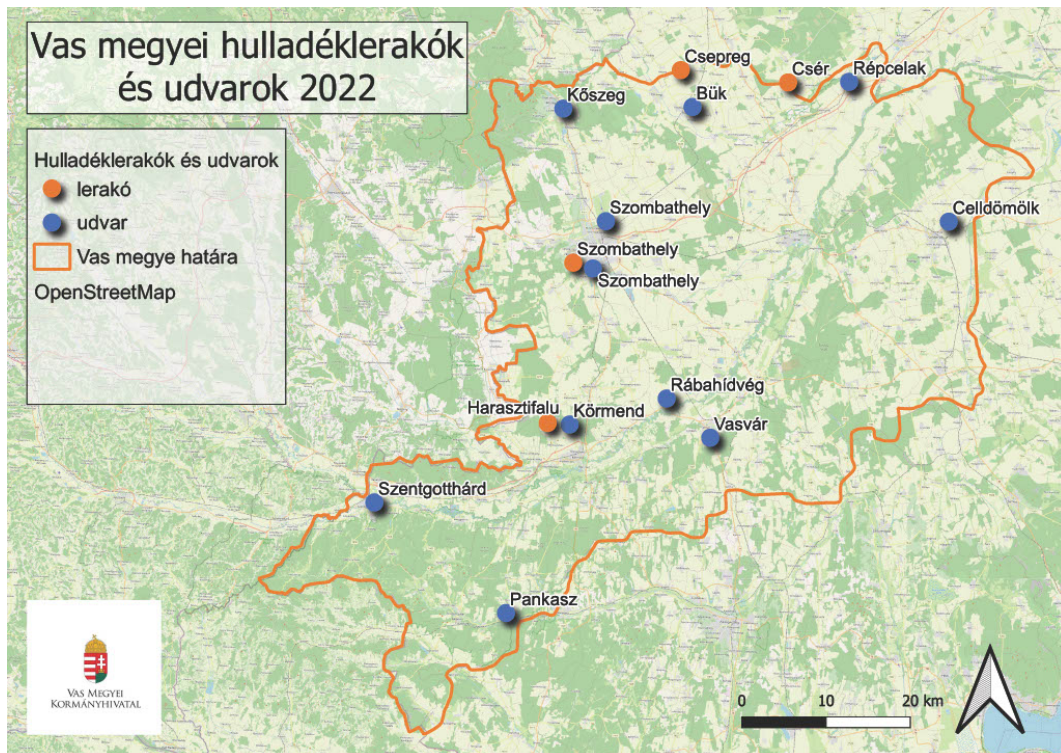
Vas megye területén a 216 településen képződő hulladékokkal kapcsolatos feladatokat 2 közszolgáltató látja el. A SZOMHULL Szombathelyi Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. (továbbiakban: SZOMHULL) Szombathely Megyei Jogú Város közigazgatási területén, valamint Tápplánszentkereszt és Vasszécseny községekben látja el a közszolgáltatási feladatokat. A megye többi területén az STKH Sopron és Térsége Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (továbbiakban: STKH) a közszolgáltató.

Vas megyében 3 települési szilárdhulladék-lerakó üzemel (Csepregen, Harasztifaluban és Szombathelyen). Csepregre jelenleg települési hulladék nem kerül beszállításra, csak a szennyvízkezelőből származó rácsszemét.

Az STKH 10 db hulladékudvart üzemeltet a megyében az alábbi helyeken:

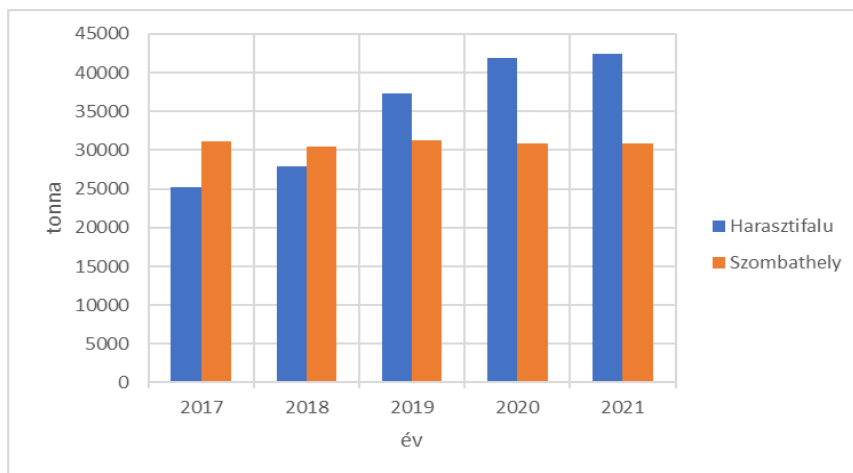
- Rábahídvég, 0141/20 hrsz,
- Szentgotthárd, 0284/32 hrsz,
- Répcelak, 946/5 hrsz,
- Körmend, 0397 hrsz,
- Bük, 060/31 hrsz,
- Pankasz, 019/3 hrsz,
- Vasvár, 1503/4 hrsz,
- Szombathely, 019/7. hrsz,
- Kőszeg, Csepregi u. 1.,
- Celldömök, 086. hrsz.

A SZOMHULL Szombathelyen a Körmendi u. 10442/11. hrsz. alatt üzemelteti hulladékudvarát.

6. ábra: A Vas megyében található települési hulladéklerakók és hulladékudvarok elhelyezkedése

A települési szilárdhulladék-lerakókkal kapcsolatosan fontos kiemelnünk, hogy a Harasztifaluban található hulladéklerakóra az elmúlt időszakban Zala megyéből is került hulladék lerakásra, a vas megyei településekről begyűjtött települési hulladék jelentős része (118 településről) pedig a Győr-Moson-Sopron megyében található cséri hulladéklerakóra kerül elszállításra.

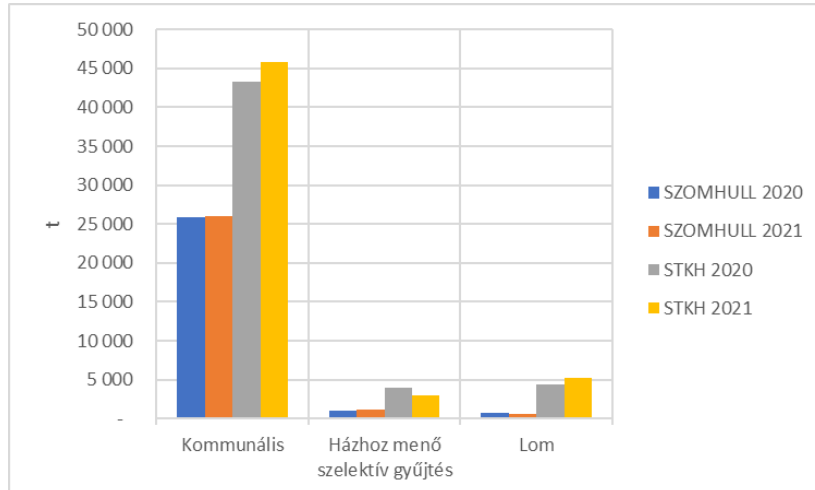

7. ábra: A vas megyei szilárdhulladék-lerakókban ártalmatlanított hulladék mennyisége 2017-2021. (forrás: üzemeltetők adatközlése)

A megyénkben található települési hulladéklerakókban 2017-ben 56.419 tonna, míg 2021-ben 73.239 tonna hulladék került lerakással ártalmatlanításra. Az 7. számú ábrán látható adatok alapján elmondható, hogy amíg a szombathelyi hulladéklerakón ártalmatlanított települési hulladék mennyisége az elmúlt évek során lényegében változatlan, a Harasztifaluban lévő hulladéklerakón elhelyezett mennyiség nőtt (2017 évi mennyiséghez képest 17.124 tonnával). Utóbbi adat azonban nem az azonos ellátási körzethez tartozó településeken képződött lakossági hulladék növekedését mutatja, hanem azzal van összefüggésben, hogy a lerakóba ártalmatlanításra beszállított hulladék a

korábbi évekhez képest nagyobb ellátási körzetből származik. A Zala megyéből történő hulladék beszállítás 2022. október 1-től megszűnt.

Lényeges kérdés lehet a lakosságtól begyűjtött hulladék gyűjtési mód szerinti megoszlásának vizsgálata, azaz milyen arányban sikerült eltéríteni a hulladéklerakótól azokat a hulladékáramokat, amelyek újrahasznosítása megoldható.

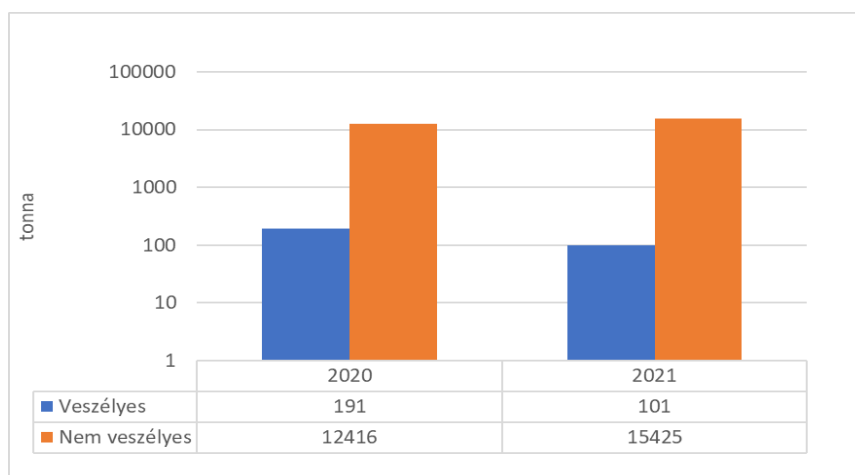

8. ábra: Vas megyében a közszolgáltatás keretein belül begyűjtött települési hulladék mennyisége - tonna (forrás: üzemeltetők adatközlése)

A megyében a közszolgáltatási feladatot ellátó szervezetek adatszolgáltatása alapján elmondható, hogy a közszolgáltatás keretein belül a lakosságtól begyűjtött hulladék mennyisége az elmúlt két évben stagnál (78.341 – 82.002 tonna/év). A területünkön illetékes közszolgáltatók mennyiségi adatai alapján a házhoz menő szelektív gyűjtés tekintetében a SZOMHULL ellátási területén minimális növekedés tapasztalható (új ellátási területek lettek bevonva), míg az STKH ellátási területén csökkenés tapasztalható (ellátási terület szűkülése) (lásd: 8. ábra).

A közszolgáltatás keretein belül begyűjtött hulladék és a további hasznosításra alkalmas hulladékok arányáról elmondható, hogy ezen hulladékok hasznosítása 5% körüli. A házhoz menő szelektív gyűjtés során gyűjtött hulladék a szombathelyi és a cséri válogató üzembe kerül (mind a kettő közszolgáltató területén keletkező), ahol válogatáson esik keresztül, majd a válogatás során tovább nem hasznosítható hulladék energetikai célra értékesítésre kerül. Ezzel ezen hulladékokról elmondható, hogy a hulladék a lerakással történő ártalmatlanítástól teljes mértékben el van térítve.

A kommunális hulladékkal összefüggésben meg kell említeni, hogy a cséri lerakón egy nagyszabású fejlesztés van folyamatban a begyűjtött hulladék válogatására és a hasznosítható hulladék kinyerésére, melynek jelenleg a tesztelési fázisa zajlik.

9. ábra: A vas megyei hulladékudvarokban átadott hulladékok mennyisége és megoszlása - tonna (forrás: üzemeltetők adatközlése)

Szintén fontos kérdés, hogy a lakosság számára elérhető hulladékudvarokban hogyan alakult az átadott hulladékok mennyisége, hiszen a hulladékudvarok is fontos szerepet játszanak a lerakás, mint legrosszabb kezelési mód csökkentésében. A 9. ábra alapján az üzemeltetők által közölt előző évi adatok alapján elmondható, hogy a hulladékudvarokban átadott hulladékok mennyisége nőtt, melynek további fokozása indokolt a hasznosítás elősegítése érdekében.

A jelenleg üzemelő települési szilárdhulladék-lerakók jogszabály szerint előírt műszaki védelemmel kerültek kialakításra, azaz működésük során nem szennyezik környezetüket. Ezen létesítmények kialakítása előtt azonban majdnem minden település területén működött olyan hulladéklerakó, amelynél a környezet szennyezését kizáró műszaki védelem egyáltalán nem, vagy csak részlegesen került kialakításra. Ezen, ma már nem üzemelő hulladékgazdálkodási létesítmények rekultivációját, azaz a környezet terhelését csökkentő műszaki beavatkozások elvégzését a hatóság minden esetben egyedi határozattal írta elő a létesítményt korábban üzemeltető önkormányzatoknak.

Vas megyében jelenleg 17 olyan korábbi, műszaki védelem nélküli hulladéklerakó található, amely rekultivációját még el kell végezni. Ezen munkálatok elvégzésének koordinációját végzi többek között a Nyugat-dunántúli Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás. Az elvégzendő beavatkozások meghaladják az egyes települések költségvetési lehetőségeit, ezért a szükséges feladatokra központi források biztosítása indokolt.

Azon tevékenységek körét, amelyekhez hulladékgazdálkodási hatóság által kiadott engedély szükséges a Ht. és a végrehajtására kiadott, a hulladékgazdálkodási tevékenységek nyilvántartásba vételéről, valamint hatósági engedélyezéséről szóló 439/2012. (XII. 29.) Kormányrendelet határozza meg. Ez alapján a hulladékgazdálkodási hatóság engedélyének birtokában végezhető a veszélyes és nem veszélyes hulladékok gyűjtése, szállítása, előkezelése, hasznosítása, valamint ártalmatlanítása.

Jelenleg (2022. október) 132 hulladékkezeléssel foglalkozó vállalkozás rendelkezik érvényes hulladékgazdálkodási engedéllyel. A kiadott engedélyek határozott időig, de maximum 5 évig érvényesek, annak lejártát megelőzően az engedélyesnek ismételt kérelemmel kell fordulnia a hatósághoz.

A hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet határozza meg az adatszolgáltatásra kötelezettek körét, amely szerint a hulladéktermelő, a -gyűjtő, a kereskedő, a hulladékkezelő, valamint a hulladéklerakó üzemeltetője köteles adatszolgáltatásra. Adatszolgáltatási kötelezettsége a hulladéktermelőnek csak akkor keletkezik, ha telephelyén a tárgyévben képződött és birtokolt hulladék összes mennyisége

- veszélyes hulladék esetén a 200 kg-ot,

- nem veszélyes hulladék esetén a 2000 kg-ot,
- nem veszélyes építési-bontási hulladék esetén az 5000 kg-ot meghaladja.

Hulladéktermelőn kívül adatszolgáltatási kötelezettség a hulladékgazdálkodási engedélyhez kötött tevékenységre, valamint a hulladéklerakó üzemeltetésére, bezárására, rekultivációjára és utógondozására a tárgyban kiadott határozat véglegessé válásával keletkezik.

Az idei évben adatszolgáltatási kötelezettsége összesen 995 szervezetnek volt, melyek közül hulladéktermelőként 862 szervezet küldött hatóságunknak adatszolgáltatást.

Változások a hatósági feladatellátásban

A jelenleg hatályos, a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (továbbiakban: Ht.) 2013. január 1. napján lépett hatályba, amely tulajdonképpen a hulladékgazdálkodás új alapjait határozta meg. Bevezetésre került a kereskedelem és közvetítés, mint új hulladékgazdálkodási fogalom, amely részben egyszerűsített formában akár nyilvántartásban vétel útján is gyakorolható az engedélyezési eljárás helyett.

2013. január 1. napjával kikerültek a Ht. hatálya alól az addig hulladéknak tekintett „állati anyagok” és a továbbiakban állati melléktermék státuszú anyagokként kezeli, melyekre teljes körű állategészségügyi szabályozás vonatkozik uniós, valamint nemzeti szinten egyaránt. A Ht. ezen anyagokra kizárólag akkor alkalmazandó, ha azok hulladékként kerülnek ártalmatlanításra.

A hulladékgazdálkodáshoz kapcsolódó adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének módja, informatikai háttere is jelentős fejlődésen esett át. Az adatszolgáltatási kötelezettségüket az érintettek korábban csak papír alapon tudták teljesíteni. 2015-től kezdte meg a működését az Egységes Hulladékgazdálkodási Információs Rendszer (a továbbiakban: EHIR), amely még az Általános Nyomtatványkitöltő Programot (ÁNYK) használta. A 2020. január 1-jével indult OKIRkapu rendszer – amely felváltotta az ÁNYK-t – egy új mérföldkő az adatgyűjtésben, mivel az adatszolgáltatók már online felületen keresztül teljesítik az adatszolgáltatást.

A Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv végrehajtása keretében a Ht. jelentős módosításon esett át, melynek következtében a hatósági feladatellátás jelentősen átalakult. Ennek jogalapját az egyes energetikai és hulladékgazdálkodási tárgyú törvények módosításáról szóló 2021. évi II. törvény teremtette meg, amely 2021. március 1-én lépett hatályba.

Korábban az illegális hulladékok felszámolásával kapcsolatos feladatellátás a települési önkormányzatok jegyzőinek hatáskörébe tartozott. A Ht. módosítása ezeket a feladatokat a területi hulladékgazdálkodási hatósághoz telepítette. A területi hulladékgazdálkodási hatóságok feladatellátásának kereteit a hulladékgazdálkodási hatóság kijelöléséről szóló 124/2021. (III. 12.) Korm. rendelet rögzítette azzal, hogy a feladatok ellátására a megyei kormányhivatalokat jelölte ki.

A Ht. módosításával egyidejűleg változott a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény is, amelyből törlésre került a szemetelés, mint szabálysértési tényállás. Ez annyit jelent a gyakorlatban, hogy az eddig a szabálysértési hatóság hatáskörébe tartozó, hulladékkal elkövetett jogsértések szankcionálása a területi hulladékgazdálkodási hatóság hatáskörébe került.

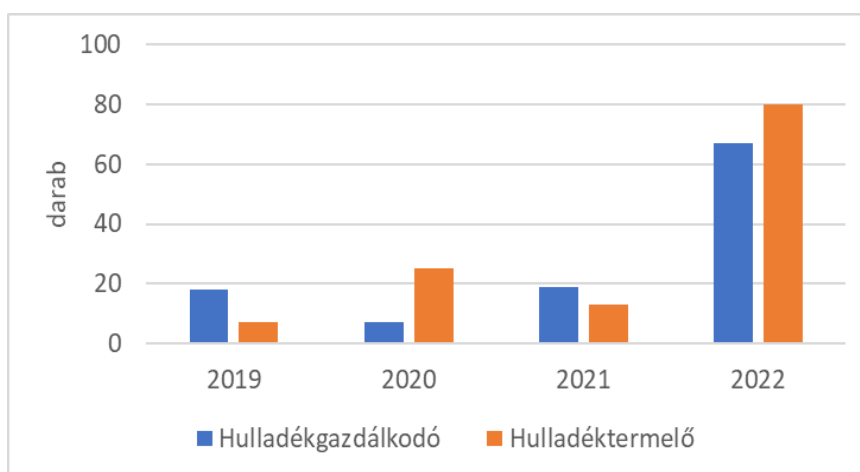
2021 évben a hulladékgazdálkodás szakmai irányításáért felelős Innovációs és Technológiai Minisztérium az illegális hulladéklerakások felderítésének elősegítése érdekében kifejlesztette a HulladékRadar nevű mobiltelefonra telepíthető programot. A program mobiltelefonra telepítést követően lehetővé teszi a lakosság részére, hogy az illegális hulladéklerakás észlelése esetén a helyszínről a mobiltelefon helyadatainak felhasználásával azonnal jelzést tudjon küldeni a hatóság részére. A bejelentések a kifejlesztést követően a Minisztériumhoz futottak be, idei évtől azonban a rendszer továbbfejlesztése révén már közvetlenül Hatóságunkhoz érkeznek. A bejelentésben a hulladék típusát (elektromos, elektronikai, elem, akkumulátor, építési-bontási, ipari, gumiabroncs,

roncsautó, zöld, veszélyes, vegyes), a hulladék elhelyezési módját (ömlesztve, zsákban, hordóban, egyéb tárolóedényben), a hulladék mennyiségét és a megközelítési módját kell megadni. Csatolni kell továbbá legalább egy fényképet a hulladékról. A bejelentést hatóságunk minden esetben a helyszínen kivizsgálja és intézkedik az elhagyott hulladék megfelelő kezeléséről.

Eredmények, tapasztalatok

Ellenőrzések tapasztalatai

A területi hulladékgazdálkodási hatóság létrejöttének egyik legfontosabb hozadéka a hatósági területi jelenlét fokozódása volt. Amíg a 2019-2021-es években a hulladékgazdálkodási hatáskörben végrehajtott hatósági ellenőrzések száma évente 34-40 között változott, addig 2022-ben a hatósági ellenőrzések száma a korábbi évekhez képest négyszeresére nőtt (157) (lásd: 10. ábra).

10. ábra: Hulladékgazdálkodási hatósági ellenőrzések száma

Míg korábban a ritkább hatósági ellenőrzések súlyosabb szabálytalanságokat tártak fel, a fokozottabb ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy a feltárt szabálytalanságok zöme általában rövid úton, szinte azonnal, a helyszínen orvosolható hiányosság (pl. hulladéktároló helyen a hulladék azonosító nem jól látható). Az ellenőrzések fokozódása egyértelműen elősegíti az érintettek jogkövető magatartását.

Hulladékgazdálkodási hatáskörben 2020. évben 73 esetben 22.364.556,- Ft., 2021. évben 117 esetben 35.560.731,- Ft hulladékgazdálkodási bírság került kiszabásra. 2022. évben, szeptember 30. napjáig 121 esetben 8.942.898,- Ft hulladékgazdálkodási bírságot szabott ki a hatóság.

Ezen bírságok jellemzően engedély nélküli hulladékgazdálkodási tevékenység végzése miatt kerültek kiszabásra olyan elkövetőkkel szemben, akik rendszeresen adnak le hulladékgyűjtő telepeken fém és akkumulátor hulladékot. Az elkövetők a hulladékok egy részét külföldről hozták be, egy részét pedig belföldön gyűjtötték.

A 2021-ben bekövetkezett jogszabályváltozások miatt a hulladékgazdálkodási bírság kiszabására irányuló eljárások száma növekedésnek indult. Ez részben annak is köszönhető, hogy a korábban a szabálysértési hatóság hatáskörébe tartozó szemetelés törvényi tényállás megvalósítása esetén közigazgatási hatóságként a hulladékgazdálkodási hatóság szabja ki a bírságot. A legtöbb ezzel kapcsolatos jelzés Szombathely Megyei Jogú Város Közterület Felügyeletétől érkezik. Az ügyek felderítését nagyban elősegíti, hogy a városban számos helyen működik köztéri kamera, mely a szabályszegéseket rögzíti. Számos jelzést kapunk továbbá a területileg illetékes rendőrkapitányságoktól is.

Illegálisan lerakott, elhagyott hulladékok felderítése, elszállíttatása

A hulladékgazdálkodási hatóság kiemelt feladata az illegálisan lerakott vagy elhagyott hulladékok elszállíttatása. Ezen feladat végrehajtásának legfőbb eszköze a HulladékRadar applikáció, amelyen keresztül 2021. évben 214 db, 2022. 09. 30-ig pedig 496 db bejelentés érkezett a hatósághoz.

A bejelentett ügyek mindegyikét a helyszínen vizsgáljuk ki. A jogtalanul lerakott hulladék elszállításáért nyilvánvalóan annak eredeti birtokosa, vagy elhelyezője felelős. Sajnos azonban a bejelentett esetek több, mint 90 %-ában nem állapítható meg az eredeti birtokos, vagy az elhelyező személye. Ilyen esetekre a Ht. úgy rendelkezik, hogy a lerakott hulladék megfelelő kezelőhöz történő elszállításáért – amennyiben nem tudja bizonyítani a hulladék birtokosának, vagy elhelyezőjének személyét – annak az ingatlanak a tulajdonosa kötelezett, akinek a területén a hulladék található.

Amennyiben a hulladék eredeti birtokosának vagy elhagyójának személye a tényállás tisztázásának időszakában nem állapítható meg, a hatóság kötelezést ad ki a terület tulajdonosának a hulladék elszállíttatására. Ha a kötelezettek a kötelezésben megadott időpontig nem szállítják el a hulladékot, a hatóság gondoskodik a végrehajtás foganatosításáról. Ebben az esetben az elszállítás költségét a kötelezetre hárítjuk át.

Tapasztalataink szerint az ügyek zöménél a terület-tulajdonosok saját maguk gondoskodnak ingatlanuk megtisztításáról. 2021 évben 59 tonna, 2022 évben (októberig) 1704 tonna hulladék került megfelelő kezelőhöz elszállításra, azaz ennyi hulladéktól mentesült környezetünk. 2021 évben csupán 2 esetben, 2022-ben 11 esetben kellett a hatóságnak gondoskodnia a hulladék kötelezett helyett történő elszállításáról.

Speciális helyzetet jelentenek a nemzeti vagyon részét képező ingatlanok, amelyeknek a települési önkormányzatok, az erdészetek, a vízügyi igazgatási szerv, a közútkezelő vagy a pályavasút üzemeltetője a vagyonkezelője. Elmondható, hogy az érintett szervezetek mindegyike erőn felül teljesít az érintett területek hulladéktól való megtisztítása érdekében, számos esetben azonban a feladat végrehajtását költségvetési nehézségek hátráltatják.

Összegzés

A hulladékok keletkezése mindannyiunk életének velejárója, az ipari termelés és a gazdaság része. A hulladékgazdálkodási hatóságok önálló kialakításával és a hulladékkezelés rendszerének 2021 évi átalakításával hazánk erőteljes lépést tett a hulladékok keletkezését minimalizáló körkörös gazdaság kiépítése és az illegális hulladékelhelyezés visszaszorítása felé.

Teendő Vas megyében is bőven akad, mivel a hulladékok megfelelő kezelése jellemzően költségigényes feladat, és sajnos sem a lakosság, sem a gazdasági szereplők egésze nem látja ma még tisztán, hogy a hulladékok kezelése és termelésbe történő visszaforgatása a jövő záloga, a jövőbe történő befektetés.

A hulladékgazdálkodási hatóságnak tehát a továbbiakban is azért kell dolgoznia – még hatékonyabban -, hogy a megfelelő szemlélet kialakítását hatósági eszközökkel elősegítse.

Szombathely, 2022. október 20.

Bencsics Attila
Bencsics Attila
 főosztályvezető